

Pavla Chmelíková, Rakovníčtí studenti pražské utrakvistické univerzity (1550-1622), bakalářská práce, Ústav českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha 2016, 98 s. – oponentský posudek

Bakalářská práce Pavly Chmelíkové zasahuje především do dvou oblastí české historiografie – dějin vzdělanosti a školství na straně jedné a urbánních dějin na straně druhé. Mezi oběma směry výzkumu je mnoho styčných bodů a předbělohorská utrakvistická univerzita je jedním z nejtýpějších a badatelsky nejvděčnějších. P. Chmelíková si pro téma své práce konkrétně vybrala město Rakovník, pro něž existuje řada starších prací, nikoli ale žádná novější shrnující. To se shodou okolností změnilo právě ve chvíli odevzdání bakalářské práce – před několika dny vyšlo nejnovější číslo časopisu *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* (roč. LVI, 2016, fasc. 1) s článkem rakovnického archiváře Jana Černého s názvem „*Jiným hodným mládcem hotov jsem školu Vašich Milostí fedrovati.*“ Rakovnická partikulární škola a pražská univerzita v předbělohorském období (s. 81-97). Neberu při hodnocení práce P. Chmelíkové tuto studii zkušeného autora v potaz, neměla možnost ji zohlednit, bude pro ni ale jistě užitečné přečíst si ji, zvláště pokud se bude v budoucnu tématem ještě zabývat.

Práce P. Chmelíkové je přehledně strukturována a postupuje od obecných jevů k méně obecným a speciálním. V úvodních třech kapitolách podává přehled dosavadního výzkumu a relevantní metodiky, nastiňuje systém českého a moravského předbělohorského školství ve středoevropském kontextu a obeznamuje čtenáře s lokálním prostředím, v němž fungovala rakovnická městská škola. V části věnované pramenům by podle mého názoru bylo vhodné alespoň stručně zmínit, že velká část použitých prací soupisového charakteru a edic čerpá z úředních knih dochovaných a uložených v Archivu Univerzity Karlovy (čímž naprosto nechci tvrdit, že měly být pro účely bakalářské práce analyzovány a studovány). V následujících kapitolách už jsou obsažena i některá vlastní zjištění autorky. Stať sledující zaměstnání otců rakovnických studentů potvrzuje zájem městských politických elit o vzdělání svých synů, následující pasáže zdůrazňují rozšíření praxe akademické peregrinace i v rámci sítě městských škol a vůbec nejdelší kapitola zachycuje průběh studia na pražské akademii. Rakovníčtí studenti jsou zmiňováni buď přímo v textu, nebo jsou údaje o nich shrnuty do přehledných tabulek podle jednotlivých zdrojů informací (edice univerzitních rukopisů, Rukověť humanistického básnictví, soupisy K. Beránka a M. Holé). Zahraniční akademická peregrinace je vedle zobecňujícího textu ilustrována dvěma konkrétními osudy (Matyáš Gryll z Gryllova a Jiří Střípek-Ostracius). V poslední kapitole před závěrem jsou představeny typické i méně typické kariéry rakovnických studentů po odchodu z univerzity. Práci uzavírá seznam pramenů a literatury a velmi pěkná obrazová příloha, z níž zvláště oceňuji ikonografický materiál k rakovnické městské škole a k literární činnosti jejích významných absolventů.

Obecně je možné konstatovat, že práce P. Chmelíkové je psána kultivovaným jazykem, bez výraznějších prohřešků gramatických a stylistických. Narazil jsem pouze na pár diskutabilních spojení nebo překlepů (např. místo „hradní hejtman“ na s. 31 by bylo přesnější psát o vrchnostenském hejtmanovi nebo hejtmanovi panství; John Sturm na s. 60 je jistě Johannes Sturm). Z věcných připomínek je možné zmínit pasáž týkající se Dekretu kutnohorského (s. 21 – pražská univerzita nebyla redukována na jednu fakultu v roce 1409, ale až během husitských válek) a městských písařů (s. 32 a 37 – podle mého názoru nelze hovořit o tom, že byli voleni, když se jednalo o přímé zaměstnance města). Na s. 57 jsou výsledky podrobného výzkumu Františka Šmahela citovány podle pozdější studie Petra Svobodného – tady bych do budoucna autorce doporučil sáhnout v podobných případech, byť i jen z formálních důvodů, po původním zdroji informace, může si tím ušetřit potenciální nedorozumění. Celkově ale oceňuji dobrou práci s vydanými prameny a literaturou, včetně kritického vyrovnávání se s některými závěry starší literatury (např. přesvědčivé odmítnutí tvrzení K. Rennera o rakovnické škole, jež P. Chmelíková podložila údaji z mezitím vydaného manuálu rektora Curia – s. 34-35).

Bakalářskou práci Pavly Chmelíkové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

PhDr. Marek Ďurčanský, Ph.D.

V Praze, 15. 6. 2016